

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567
รหัสวิชา/ชื่อวิชา สผ. 313 การวางแผนเข้าสู่วัยสูงอายุและการเกษียณอายุ (3 หน่วยกิต)
หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr	ผู้บรรยาย	ห้องเรียน	การติดต่อ
4500/01	รองศาสตราจารย์ ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด	SC3-M17	เบอร์โทร: 089-665-7282 swthammasat@gmail.com

2. วันและเวลาบรรยาย

ทุกวันอังคาร เวลา 13.30 - 16.30 น.

วันสอบ

วันจันทร์ ที่ 19 พฤษภาคม 2568 เวลา 09.00 – 12.00 (เช้า)

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

1. เพื่อให้ศึกษามีองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการสูงอายุในมิติต่างๆ
2. เพื่อให้ศึกษามีความรู้ และเข้าใจแนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการเกษียณอายุ และการเตรียมการสำหรับเข้าสู่วัยสูงอายุ
3. เพื่อให้ศึกษาตระหนักและเกิดการวางแผนเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุในมิติต่างๆ
4. เพื่อให้ศึกษาได้ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้สังคมตระหนักและร่วมกันเตรียมการสำหรับการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ

4. แนวสังเขปการบรรยาย

ภาษาไทย

การวางแผนเข้าสู่วัยสูงอายุ กระบวนการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุ ระยะการเข้าสู่วัยสูงอายุ การเตรียมการด้านการใช้ชีวิตหลังเกษียณ การอยู่ร่วมกับครอบครัว การใช้ชีวิตหรือการคงอยู่ด้านอาชีพ กระบวนการเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุ ด้านเศรษฐกิจ สุขภาพกาย จิตและสังคม บทบาทสังคมที่จะมีส่วนร่วมในการเตรียมการสำหรับผู้เข้าสู่ระบบเกษียณ (มีการศึกษาดูงาน)

ภาษาอังกฤษ

Planning for Aging, phases of aging, the elderly and family integration, the lifestyle changes or work in later life; Preparedness for aging in terms of financial and a bio-psycho-social aspects; lifestyle. the role of organizations in order to participating in process of retirement. (Field study is required)

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้			3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะ ความสัมพันธ์			5. ทักษะการวิเคราะห์			6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ			
1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4
○	○	●	○	○	●	●	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○

6. กฎกติกา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

กฎกติกการเรียนการสอนในชั้นเรียน

- 1) เข้าชั้นเรียนออนไลน์และมีส่วนร่วมในการเรียนออนไลน์
- 2) ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนดอย่างครบถ้วน

การวัดผล

วิธีการวัดผล	สัดส่วนคะแนน
1) การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	10%
2) งานมอบหมายผู้สูงอายุต้นแบบ (งานกลุ่ม)	20%
3) กิจกรรม/โครงการเพื่อการเตรียมความพร้อมเป็นผู้สูงอายุ	20%
4) การจัดทำ/ฝึกปฏิบัติการเตรียมความพร้อมเป็นผู้สูงอายุของนักศึกษา (งานเดี่ยว)	20%
5) การสอบปลายภาค	30%
รวม	100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียน การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
ครั้งที่ 1 21 ม.ค. 68	ชี้แจงแนวสังเกตลักษณะวิชา วัตถุประสงค์ วิธีการเรียนการสอนและการวัดผล 1) วิสัยทัศน์ที่มีต่อวัยสูงอายุและภาพ อนาคตตนเองในการเป็นผู้สูงอายุ 2) การทบทวนสถานการณ์ผู้สูงอายุ 3) การมอบหมายงาน - ผู้สูงอายุต้นแบบ - การวางแผนเข้าสู่วัยสูงอายุ - โครงการ “พร้อมเป็นผู้สูงอายุ เตรียมได้ ไม่ต้องรอ”	- power point - การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น	- มีความเข้าใจลักษณะ วิชา วัตถุประสงค์ วิธีการเรียนการสอน และการวัดผล - มีความเข้าใจภาพรวม ของการ	รศ. ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
ครั้งที่ 2 28 ม.ค. 68	การตรวจสอบสถานะตนเองด้านต่างๆ ก่อนเตรียมการเป็นผู้สูงอายุ	- แบบประเมินต่างๆ - การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น	นักศึกษาเข้าใจสถานะ ตนเองในมิติต่างๆ และ ตระหนักถึงการจัดการ ตนเองอย่างเหมาะสม	รศ. ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
ครั้งที่ 3 4 ก.พ. 68	การทำความเข้าใจแนวคิดการเกษียณ และ เป้าหมายของชีวิตตามช่วงวัยและการ วางแผนเกษียณอายุ 1) การเสริมสร้างทัศนคติของการวางแผน สู่วัยสูงอายุที่มีคุณภาพ 2) ความหมายของการเกษียณ และ องค์ประกอบของความสำเร็จในการ เกษียณ 3) ทฤษฎี/ แนวคิด/กฎหมายที่เกี่ยวข้องใน การเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุ	- power point - การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น - กรณีศึกษา	เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้ เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง กับการทำความเข้าใจ ผู้สูงอายุในทุกแง่มุมของ ชีวิตของผู้สูงวัย มีความรู้และเข้าใจ ทฤษฎี และ แนวคิด รวมทั้งกฎหมายที่ใช้ใน การอธิบายการ เกษียณอายุ	รศ. ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
ครั้งที่ 4 11 ก.พ. 68	ปฏิบัติการสืบค้นและศึกษาเกี่ยวกับ ผู้สูงอายุต้นแบบ	- การศึกษาด้วย ตนเอง - การสัมภาษณ์/ พบปะ/พูดคุยกับ ผู้สูงอายุ	เรียนรู้ความเป็น ต้นแบบของผู้สูงอายุที่มี ศักยภาพเพื่อการ วางแผนเข้าสู่วัย ผู้สูงอายุในอนาคต	รศ. ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
ครั้งที่ 5 18 ก.พ. 68	การเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุด้านสุขภาพ - มิติทางกาย - มิติทางจิตใจ - มิติทางจิตวิญญาณ	- power point - การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น - กรณีศึกษา	- เรียนรู้สภาวะสุขภาพ และแนวทางในการ เตรียมการ ธีม: สุขภาพดีไม่มีขาย อยากได้ต้องทำเอง	รศ. ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
ครั้งที่ 6 25 ก.พ. 68	การเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุด้านสังคม - การเข้าใจวิถีชีวิตและการปรับตัวรับการ เปลี่ยนแปลงของสังคม - การเรียนรู้สิทธิและช่องทางการเข้าถึง สิทธิ - การมีส่วนร่วมในสังคม	- power point - การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น	ได้เรียนรู้สภาพทาง สังคมและแนวทางใน การเตรียมการ ธีม: อยู่อย่างใดให้ Happy	รศ. ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
ครั้งที่ 7 4 มี.ค. 68	การเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุด้าน เศรษฐกิจ - การรู้สถานะทางการเงิน - การออม - การลงทุน - การจัดการทางการเงิน	- power point - การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น	เรียนรู้สภาพทาง เศรษฐกิจและแนวทาง ในการเตรียมการ ธีม: มีอิสระทางการเงิน ในวัยเกษียณ	วิทยากร
สัปดาห์การสอบกลางภาค ระหว่างวันที่ 9 - 16 มี.ค. 68				
ครั้งที่ 8 18 มี.ค. 68	การเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุด้านที่อยู่ อาศัย สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก - การเลือกที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่ เหมาะสม	- power point - การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น	ได้เรียนรู้สภาพเรื่องที่ พัก และสภาพแวดล้อม และแนวทางในการ เตรียมการ ธีม: Aging in place	รศ. ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
ครั้งที่ 9 25 มี.ค. 68	การเตรียมการเข้าสู่วัยสูงอายุด้าน นวัตกรรมและเทคโนโลยี - การรอบรู้ทางเทคโนโลยี และปรับใช้ตาม วิถีชีวิตของตนเองในอนาคต - นวัตกรรมที่จำเป็นสำหรับวัยสูงอายุ	- power point - การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น	มีความรู้และเข้าใจ แนวทางการเตรียมการ ด้านนวัตกรรมและ เทคโนโลยี ธีม: Smart Life	วิทยากร สำนักงานพัฒนา วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
ครั้งที่ 10 1 เม.ย. 68	นำเสนอต้นแบบผู้สูงอายุที่มีแนวปฏิบัติที่ดี: บทเรียนรู้สำหรับการเตรียมการเป็น ผู้สูงอายุ	นำเสนองานโดยการ กำกับของอาจารย์	นักศึกษาแลกเปลี่ยน เรียนรู้	รศ. ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
ครั้งที่ 11 8 เม.ย. 68	- ให้คำปรึกษาโครงการ “พร้อมเป็น ผู้สูงอายุ เตรียมได้ไม่ต้องรอ”	นำเสนองานโดยการ กำกับของอาจารย์	นักศึกษาแลกเปลี่ยน เรียนรู้	รศ. ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
สัปดาห์ช่วงสงกรานต์ ระหว่างวันที่ 13 - 16 เม.ย. 68				

ลำดับที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
ครั้งที่ 12 22 เม.ย. 68	นักศึกษาดูงานในแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับโครงการของตนเอง	นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรม/โครงการ/กระบวนการกลุ่ม) โดยการกำกับของอาจารย์	นักศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	รศ. ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
ครั้งที่ 13 29 เม.ย. 68	การติดตามความก้าวหน้าการปฏิบัติการ “พร้อมเป็นผู้สูงอายุ เตรียมได้ไม่ต้องรอ”	นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรม/โครงการ/กระบวนการกลุ่ม) โดยการกำกับของอาจารย์	นักศึกษาสามารถประยุกต์ความรู้และสาระสำคัญในการวางแผนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในประเด็นต่างๆ	รศ. ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
ครั้งที่ 14 6 พ.ค. 68	นำเสนอโครงการ “พร้อมเป็นผู้สูงอายุ เตรียมได้ไม่ต้องรอ”	นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรม/โครงการ/กระบวนการกลุ่ม) โดยการกำกับของอาจารย์	นักศึกษาสามารถประยุกต์ความรู้และสาระสำคัญในการวางแผนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในประเด็นต่างๆ	รศ. ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
ครั้งที่ 15 13 พ.ค. 68	สรุปบทเรียน และประเมินผลการเรียนการสอน	กระบวนการกลุ่มอภิปรายและสะท้อนบทเรียนรู้และแลกเปลี่ยนระหว่างเพื่อนและอาจารย์	ทบทวนบทเรียนและสร้างความตระหนักแก่นักศึกษาถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมเป็นผู้สูงอายุ	รศ. ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาโดยการตัดเกรดแบบอิงเกณฑ์

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ ตลอดจนดูคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก Required textbooks and materials

- 1) บรรลุ ศิริพานิช. (2550). *คู่มือผู้สูงอายุ: ฉบับเตรียมตัวก่อนสูงอายุ (เตรียมตัวก่อนเกษียณการทำงาน)*. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- 2) วิพุธ พูลเจริญ (2562). *สังคมอายุรวัฒน์*. กรุงเทพฯ : หนังสือวันดี.
- 3) ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2549). *สวัสดิการผู้สูงอายุ แนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์*. กรุงเทพมหานคร: มิสเตอร์ก๊อปปี้.
- 4) สลิตพงษ์ ธนวิริยะกุล. (2556). มโนทัศน์ใหม่ นิยามผู้สูงอายุ และการขยายอายุเกษียณ, <https://thaitgri.org/?p=36216>

- 5) สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). *การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.
- 6) กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ. (2562). *เตรียมพร้อมก่อนสูงวัย*. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- 7) พรอนงค์ บุษราตระกูล และคณะ. (2564). *ดัชนีความพร้อมเพื่อการเกษียณ: การจัดทำและการประยุกต์ใช้เชิงนโยบาย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [6412-076/500]
- 8) Wang, M. (2013). *The Oxford handbook of retirement*. Oxford: Oxford University Press
- 9) Riker, H C., Myers, J E. (1990). *Retirement counseling: a practical guide for action*. New York: Hemisphere Pub. Corp.
- 10) Clark, R L. (1980). *Retirement policy in an aging society*. Durham, N.C. : Duke University Press.

10.2 เอกสารและข้อมูลสำคัญ

- 1) จิราพร เกศพิชญวัฒนาและคณะ. (2561). *คู่มือเรียนรู้เข้าใจวัยสูงอายุ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ยีนยงการพิมพ์ จำกัด
- 2) พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546. (31 ธันวาคม 2546). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 120 ตอนพิเศษ 130 ก.
- 3) สุปราณี ไกรวัตนุสสรณ์. (2552, เม.ย.-ก.ย.). การบริหารชีวิตหลังเกษียณ. วารสารเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1.7(29), 19-21.
- 4) เพ็ญประภา เบญจวรรณ. (2015). *การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุ*. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 2(1). Retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pnuhuso/article/view/53511>
- 5) Clyatt, B. (2005). *Work Less, Live More: The New Way to Retire Early*. Delta Printing Solutions, Inc.

10.3 เอกสารอื่นๆ Other materials

- 1) สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). *รายงานผลเบื้องต้น สำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557*. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/older57.pdf>
- 2) มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2552-2563). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย. สืบค้นจาก <https://thaitgri.org/>
- 3) ยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ 20 ปี ประจำปี พ.ศ. 2561 – 2580 กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, http://www.dop.go.th/download/knowledge/th1539326153-138_0.pdf
- 4) ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). *ดัชนีพหุมิติผู้สูงอายุไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ <http://www.nso.go.th/sites/2014en/Survey/social/domographic/Active%20Ageing/Active%20Ageing%20Index.pdf>
- 5) เสนอ อินทรสุขศรี. “ฉันจะเป็นผู้สูงอายุที่มีความสุข”, <http://www.dop.go.th/th/know/5/29>
- 6) “ภาครัฐกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย” <https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/ocsc-2561-y60b04.pdf>
- 7) สังคมสูงวัยกับความท้าทายของตลาดแรงงานไทย, <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/AgePeriodCohort.pdf>

- 8) สังคมผู้สูงอายุ: การเตรียมความพร้อมและรับมือกับสังคมผู้สูงอายุของไทย, <https://researchcafe.org/aging-society/>
- 9) การวางแผนเกษียณ. <https://www.set.or.th/th/education-research/education/happymoney/pre-retirement>
- 10) หลักสูตรอบรม “การวางแผนการเงิน”. <https://elearning.set.or.th/SETGroup/categories/1>

10.4 แอปพลิเคชัน

- 1) แอป “ออมเท่าไรพอใช้เกษียณ”. <https://www.set.or.th/project/caltools/html/retirement.html>
- 2) โปรแกรมคำนวณเงินออม. <https://www.bot.or.th/th/satang-story/financial-tools/savings-tools.html>